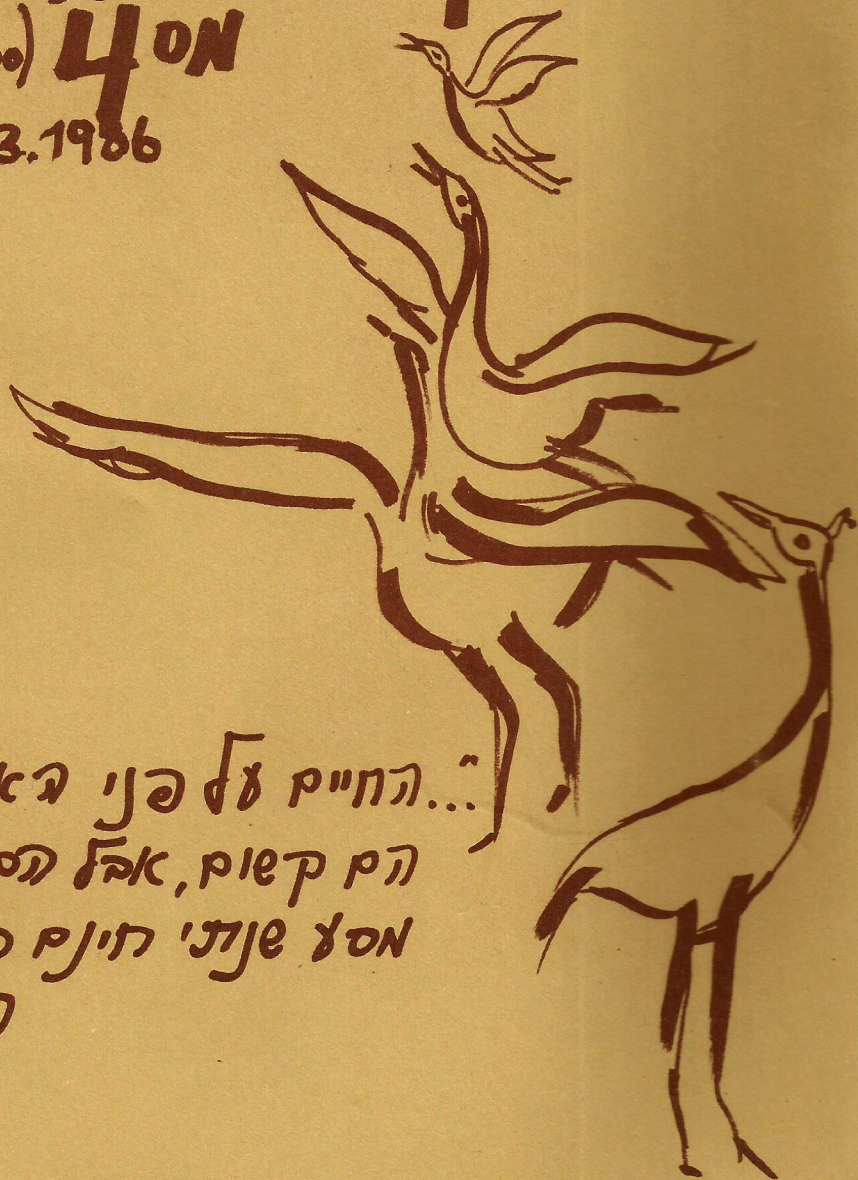


# משהו פחדו

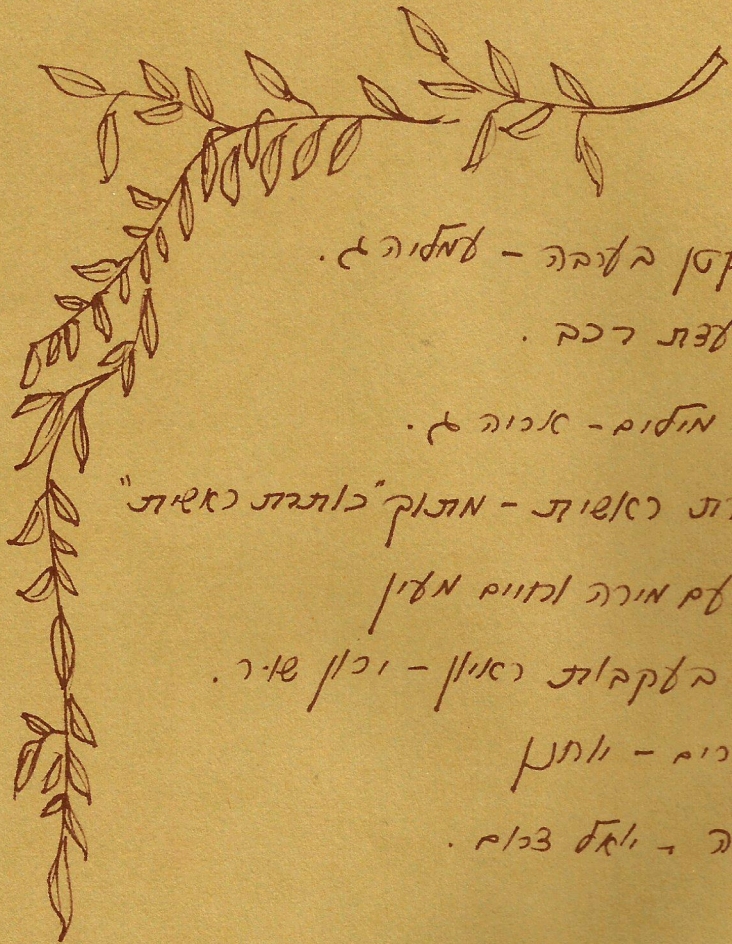
עליון לפר-מנוח

מס' 4 (1400)

7.3.1986



... החיים על פני האדמה  
הם קשוחים, אבל הם כוללים  
מסע שנתי חזק סביב  
השמש...



## מה בעלון

1. בית קטן בעיר - עמליות.
2. צ"ח ולצד רכב.
3. במקום מילום - אכזה ג.
4. יתודעת ראשית - מתוך "כותרת ראשית"
5. כאילו עם חירה וזווים מעין
6. רצום בעקבות ראיון - וכן שיר.
7. הרכיבים - נחמן
8. מי ומה - יאלץ צלם.

7.3.86.

# היאים בפי'ס בני'סח "בית קטן בעיבה" ?

מצבנו הדמוגרפי אינו מבשר גדולות: החל משנת 1980 ואילך אנו מתברכים ב-7-6 תינוקות בממוצע בשנה ועליה משמעותית ב"יבול" זה עדיין איננה נראית באופק, לצערנו. עובדה זו תביא בעתיד הלא רחוק לבית ספר זעיר - כפי שהכרנו עד כה רק ב"בית קטן בערבה"...

לשם חידוד התמונה, אביא מעט נתונים מספריים בלליים ביותר. לפנינו שלוש שנים "טובות" - תשמ"ו-תשמ"ח בהן בית הספר מכתה א'-ו' מאוכלס ב-80 - 60 תלמידים לעומת זה לאחר מכן מגיעות השנים ה"רעות" והחל מתשמ"ט ואילך יירד המספר ל-50 - 40 תלמידים. כאשר אנו מדברים על חברת ילדים, הרי המסגרת החברתית לא כוללת את א'-ב', כך שגודלה של חברת הילדים יהיה נמוך מהמספרים הנ"ל וינוע בין 50-35 תלמידים ב-10 השנים הקרובות. (כיום יש 50 ילדים בחברת הילדים).

לאחרונה עמדה על הפרק בוועדת משק, תכנית לשיפוץ כתת "רקפת" עבור ילדי "פעמון". הדיון בה שימש - באופן בלתי נמנע - במה לזיכוח בנוסח: "אם בעוד כמה שנים נלך לביה"ס אזורי - אז לשם מה צריך שיפוץ??"

או: ...אם נבנה אצלנו בית ספר אזורי, נקצה לו שטח אחר לגמרי, כי מקומו הנוכחי אינו מתאים - אז באמת, מדוע לשפץ??"

קיימת אצלי התחושה שהגענו אל פרשת דרכים וחשוב שננצל את שלוש השנים ה"טובות" לברר לעצמנו מהו הכיוון אליו ננתב את בית הספר, תוך בדיקה רצינית של האלטרנטיבות, ולאחר מכן - להכין באופן יסודי את התשתית להתארגנות המחודשת שתהלום את רצונותינו ואפשרויותינו.

צורת בית הספר, בהיותו מודע לתחזית העתיידית, החל בגישושים ראשוניים לבירור דרכים לפתרון הבעיה. גם מחלקת החינוך בקיבוץ הארצי מקדישה לנושא תשומת לב רבה, שכן התסמונת של "בית קטן בערבה" מופיעה בקיבוצים לא מעטים. בקיץ האחרון השתתפתי בימי עיון ב"אורנים", שהוקדשו לדיון באחת האפשרויות לקיום בית ספר קטן, וזאת על ידי הקמת כ י ת ר ב - ג י ל י ו ת, או מה שקרוי כ י ת ר ת ב ל ת י מ ד ו ר ג ו ת. כהמשך לימי עיון אלה, נסע בימים אלה כל צוות בית הספר לקיבוץ "ד בר ת", אשר מקיים בית ספר בעל כיתות רב-גיליות ועמד מקרוב על דרך הפעלתו.

#### מה "בדברת"?

ההתחלה היתה לפני יותר מ-7 שנים. המניע היה - מיעוט תלמידים בתוספת החלטה נחושה ביתרון של בית ספר בבית על פני שליחת הילדים לבית ספר אזורי (שהיה קיים כבר - ואפילו לא צריך היה ליזום את הקמתו). הרעיון היה להקים שתי כיתות רב-גיליות:

ח ט י ב ה צ ע י ר ה א' - ב' - ג'  
ו ח ט י ב ה ב ו ג ר ת ד' - ה' - ו', כאשר קיימת ז ר י מ ה מהגן המערוב (א') אל החטיבה הצעירה, מהחטיבה הצעירה (בוגרי ג') אל הבוגרת ומן הבוגרת (בוגרי ו') אל ביה"ס התיכון (חטיבת ביניים). התהליך פורסם באופן שוטף ומדויק בכלי התקשורת המקומיים והתבצע בשלבים הבאים:

א. הצגת המודל והרעיונות החינוכיים התומכים בו על ידי צוות מ"אורנים" והרצאה של מורה מבאר-שבע המתמחה בנושא. הושם הדגש על בחירת המודל ל א מ ת ו ר ך מ צ ו ק ה אלא מתוך העדפת ה א ד י א ו ל ו ר ג י ה ה ג ל ו מ ה ב ו; וכך - הצגת המחקרים החדשים בתחום החינוך בארצות שונות, המדגישים את יתרונות השיטה.

ב. נדרשה לנושא עבודת שכנוע של ההורים וזו נעשתה לא רק במסגרת ההרצאות הנ"ל אלא גם בשיחות בלתי רשמיות.

ג. הובאה הצעה מפורטת לדיון בשיחת הקיבוץ וניתן היה למצוא בה תחזית לגבי אופן הבניה ההדרגתי של כתות מלמטה כלפי מעלה.

ד. הצוות החינוכי התארגן להכנת החומר הלימודי, במסגרת עבודת צוות.

#### כיצד נראה בית הספר כיום - שנה שניה של זרימה

קיבוץ דברת מוכר לרובנו הודות ל"כפריה" שעל הכביש מעפולה. הפעם הצענו גם פנימה ופגשנו קיבוץ יחסית קטן סימפטי, נוף מרהיב, "לא מנקר עיניים" ברמת החיים שבו, בפרט בתחום בתי הילדים בהם ביקרנו. כך, למשל, זכינו להיזכר בנוסטלגיה בריחו של תנור הנפט... (אליזו חזרו בשל גזירות הכלכלה), ובאזירה זו ישבנו עם נורי תלפיד מרכזת ביה"ס, האשה מאחורי המפעל. השאלה הראשונה שניקרה במוחנו היתה: כיצד מלמד מורה בכתה הטרוגנית מבחינת גיל, יכולת, רמה, כלים קיימים, ידע קודם וכו' - התשובה לכך טמונה בשילוב עבודה אינדוודואלית בפינות בטרזי למידה יחד עם למידה משותפת המהווה 40% בכל חטיבה.

בחנו מקרוב את מרכזי הלמידה ומצאנו בהם חומר רב ומגוון: חוברות עבודה, כרטיסיות עבודה עיוניות ומעשיות במקצועות השונים וגם בנושאים הלימודיים המוכרים לנו. ישנן פינות העשרה (בעיקר לחטיבה הצעירה) ופינות המהורות חלק מתהליך הלמידה הצמוד לנושא הלימודי או מקצוע הלמוד. הם מלמדים בשיטת המקצועות, אך מקיימים גם שעורי נושא במסגרת שלוש פעמים בשבוע לכל ילדי הכתה ביחד.

התרשמתי שהתנאים הפיזיים אינם מאפשרים הצגת הפינות בצורה בולטת לעין ולכן מבחינה אסטטית-חיצונית יש מה לשפר.

בכל כיתה יש מורה מלאה + מורה מסייעת ל-10 שעות שבועיות מתוכן 5 שעות שבועיות במרכז לחשבון.

#### היתרונות בהוראה בכיתה רב-גילית

א. כל ילד מגיע לשיא יכולתו בתהליך הלמידה. ילד חלש אינו מתוסכל כשנוצר פער בינו לבין בני גילו, כי פשוט אינו חש בו, שכן אינו מצוי בתהליך של השוואה ותסכול. מאידך: תלמיד בעל פוטנציאל גבוה מממוצע בני-גילו, יכול להתעשר ולהעמיק.

ב. ילד המחמיץ לימודי כלי (קריאה, כתיבה, נושא השעון, המפה וכד') יכול לשוב ולעסוק בנושא במסגרת מרכז הלמידה.

ג. השיטה פותרת בעיות רבות בתחום החינוכי הרוחני. אין צורך להוציא ילדים מהשעורים, כי את העזרה מקבלים במסגרת העבודה בפינות. במידת הצורך מצטרפת ממי"ת למרכז ומסייעת לתלמידים מתקשים.

ד. הילדים הגיעו לבית הספר התיכון עם מוטיבציה ללימודים גבוהה מזו של ילדים מבתי ספר בעלי כיתות מדורגות.

ה. בחישוב גס של שעות עבודה לתלמיד בשובו מצאתי 3.3 שעות בכפר מנחם ו-3.7 בדברת מבלי להכליל את החינוך המיוחד. אם נוסיף את ההשקעה בחינוך המיוחד נקבל 4.7 בכפר מנחם ו-4.7 בדברת. המספרים מאד כלליים והמסקנה הזהירה היחידה שאני מעיזה להסיק היא שאין הבדל משמעותי בהשקעה בשעות הוראה בין שתי השיטות, אבל עצם יצירת כתות תלת-גיליות במקום דו-גיליות או חד-גיליות

קטנות - מהוה לכשעצמו חסכון רציני בשעות הוראה ובעיקר בשעות טיפול.

ו. איך הזנחה של ילדים צעירים או בוגרים בכתה. יש ד י נ מ י ק ה איך מתיחות ביך בני הגילאים השונים, איך תחרות והשוואה, יש עזרה והתחשבות של גדולים בצעירים בכל התחומים.

ז. קיים פ י ק ר ח מ ת מ י ד על הישגיו והתקדמותו של כל תלמיד ובצמוד לו נקבעת תכניתו האישית.

#### ו... יש גם חסרונות

א. הילדים מפתחים ת ל ו ת מסויימת במבוגר ועליה יש לעבוד.

ב. הולך לאיבוד משהו מיתרונות הלמידה המשותפת: היכולת לשוחח שיחה לימודית, היכולת להקשיב בשעור פרונטלי ולבצע הוראות הנאמרות ולא נרשמות בכרטיס, בקצוע וצפיה בניסויים בטבע ומדע. (גם פה אפשר לשפר לעומת המצב הקיים).

ג. צריך משוגע לדבר שיקח את הנושא מראשית הדרך וילווה את מהלכה לאורך שנים. צריך עבודת צוות לארגון מרכזי הלמידה והכנתם. (גם כאן נראה לי שיש לנו מועמדים מתאימים).

הבאתי כאן הצעה למשהו "מכוכב אחר"... יתכן מאד שאנו נהיה ה"כוכב הבא", שלא יהיה כל-כך "אחר"... ועד אז צריך הרבה הרבה לחשוב, להתלבט ובסוף גם להחליט...

אני מציעה להקים צוות הלידה בננושא עתיד  
בית הספר, אשר יקדיש עצמו לטיפול יסודי בנושא.

מרגע זה הדירוך פתוח וה"במה" שהוקמה גם היא  
בשעה טובה, מזמינה את הציבור להגיב.

עמליה גולדברג

בכנות

לחסימים  
בהגיעך לעצמה + 5

לחסימים גולדברג  
בהגיעך לעצמה (70)



# קוֹת מוֹצֵת רֶכֶּה

בשעה טובה נכנסה לפעולה ועדה חדשה. במקרה זה איך  
כאן רק הזרמה של "דס חדש" אלא גם... צעיר.  
קובי ר. ומיקי ל. הצטרפו לעופר, יחיעם ואמנון ד.  
(כפונקציונרים) ותחת שרביטו של אורי ב. רכז. הוועד  
הם יוצאים לדרך.

א. הדבר הראשון הכי חשוב זה הברכות.  
ברכה חמה לוועדה היוצאת, כלומר לפיצ'ון, על עבודה  
מסורה רבת שנים. היו פה ושם הסתיגויות אבל איך  
ספק ואיך ויכוח שפיצ'ון עשה את התפקיד עם הרבה  
נשמה ועם הרבה פלפל.

וברכה כמובן גם לוועדה הנכנסת - יישר כח ושיהיה  
לכם אומץ ותבונה לטפל בנושא הרכב המורכב כל-כך  
ברגישות ובתוקף.

ב. וע. רכב החליטה על הוספת נסיעה אחת לכביש (קשר  
כביש) בשעה 1630. שאר היציאות ללא שינוי.  
(ראה לוח רכב).  
חשוב לזכור שלוח הזמנים הרשום מציין את זמני  
היציאה מהקיבוץ.

ג. כל חבר בעל רשיון שיכול לעשות תורנות "קשר כביש"  
הוא בבחינת חייב! תורנות קשר הכביש אינה נושא  
התנדבותי אלא בפירוש תורנות מחייבת. (בסך הכל זה  
אמור לקרות פעם אחת בשנה בלבד, זה אולי לא כל-כך  
נעים אבל בהחלט לא נורא...)  
וע. רכב תתייחס בחומרה לנהגים שיסרבו להשתלב  
בתורנות זו ותשקול דרכים שונות לטפול בנושא.

ד. שוב חוזרת וקוראת וע. רכב וגם פונה, ומתחננת ומתריעה והכל... כל חבר שמקבל רכב מתבקש לבדוק אותו לפני הנסיעה; שמן, מים, דלק. לאחר הנסיעה יש לוודא שהרכב נקי ומסודר. גם בנושא זה מתכוונת וע. רכב "לרדת כאסח" על נהגים שלא יעמדו בדרישות הנ"ל.

#### ה. אזהרה

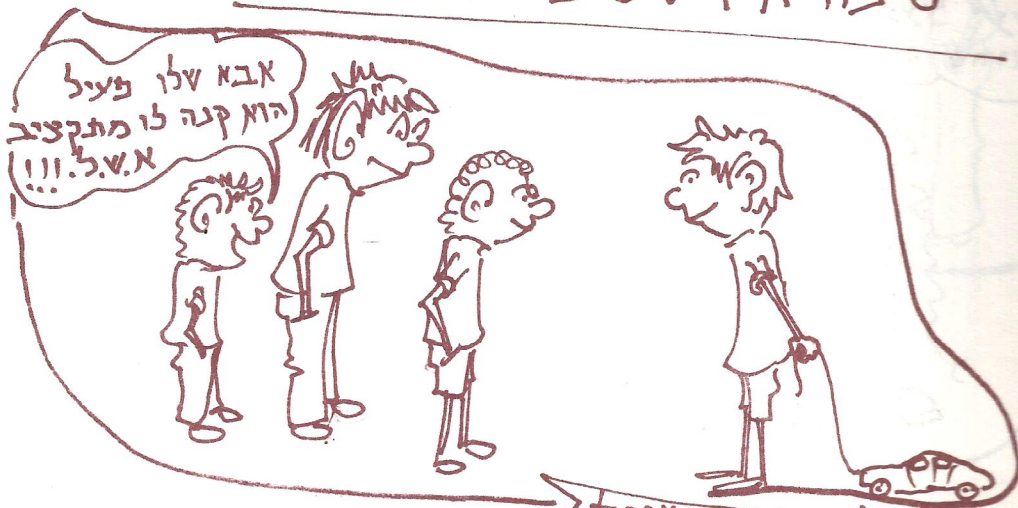
ביוצאך משער הקיבוץ, אתה נמצא על כביש ראשי, לאחרונה מסתובבות בשטח הרבה ניידות משטרה. אי אפשר לראות את הכביש למסמיה ככביש פנימי, ולאחרונה נתפסו חברים רבים על עבירות תנועה בדרך למסמיה (מהירות אי חגירה של חגורות בטיחות וכו').

ואחרון אחרון חביב...  
ועדת רכב שמה לה למטרה להתמודד עם הפעיליט ועובדי החוץ בנושא הרגיש והכאוב של שילוב כלי רכבם במערכת סידור הרכב של הקיבוץ ע"פ החלטות הקיבוץ בנושא זה. המטרה של הוועדה היא לטפל בנושא בדרך של הבנה וחברות אבל לא פחות חשוב מכך להגיע גם לתוצאות. אם אי-אפשר יהיה "לסגור" את הדברים ב"שלום" יהיה צורך לחשוב על דרכים אחרות.

עופר



סיפור חייו של פוןסע פֿעינל!!!



עברו שנים



עברו שנים



עברו שנים

מוישה מרכז ענק



עברו שנים

מוישה מזכיר קצוץ



עברו שנים

מוישה מרכז מעק



עברו שנים



7.3.86.

עברו שנים ← מניחה אזור הבית... ..



מניחה זמורה  
אלה הם חייך

7.3.86.

# תולדות ראשית

## בערוות הנגב ..

פאת אפרים סידון  
גיתוך "כותרת ראשית"

הו, כלכטה -  
הו, הו, כלכטה  
שלום אדון יוסטמן,

ראיתי את "הו כלכטה" לפני כ-11 שנה. כבר אז היה המחזה קצת "אולד פאשן", אחרי כ-6 שנות הצגה. אבל הרעיון של עירום קיבוצי מלא (אני חניך תנועת נוער חלוצית) היה בכוחו



למשוך לקופה התיאטרון רבבות תיירים בלונדון, בעיקר ממה שמכונות "מדינות העולם השלישי" (המדינות שמתחת לחגורה, ישראל נמנית עימך).

הקהל ברובו, וזה זכור לי היטב, היה מורכב מבני ובנות תשחורת קשי-יום כמותי (אז), או קשישים קשי-לילה כמותך (היום). קשישים שחלקם הגדול משמשים בוודאי עתה כצנזורים בארצם.

להודות על האמת, הרגשתי את עצמי כמאניק אמיתי. (ומדובר בימים שבהם מאניק היה מאניק ולא כינוי לשר בממשלה).

אחרי הכל, התיאטרונים שממול הציגו את מיטב הצגות שיקספיר - וגם האופרה האנגלית לא טמנה ידה בצלחת. שלא לדבר על פינטר ואוסבורן שזכו לביצוע מרשים. ואני תחת לבקר באותן שכיות חמדה, בחרתי לבהות באותם אברים שהצינעה יפה להם. לצורכי אליבי דאגתי כמובן שתעודת העיתונאי שלי תבצבץ מכיס החולצה, למקרה שאי אילו מחברי יזהונוני בקהל. ואפילו הכנתי אנחה קורעת לב בנוסח, "מה שצריך לעשות בשביל העבודה המחורבנת". (אנחה שאתה וחבריך משמיעים בוודאי שעה שאתם נפרדים מרעיותיכם ויוצאים לעמל יומכם בצנזורה). אבל במעמקי ליבי שיפשף ידיים הסוטה הקטן. ומלאי הרוק - שהכנתי בשיפולי החיך להזיל בעת המיצמוצים חסרי המעצור למראה המתרחש על הבימה - היה יכול להעלות את מיפלס הכנרת באחוז ניכר. שלא לדבר על זוג מיכנסי הפח למיקרים חמורים יותר.

ואז עלה המסך על 'הו כלכטה' ומאות פיקות גרגרת נעו מעלה מטה ושוב מעלה בבת אחת. האורות נדלקו ועל הבמה ראינו שדיים, בחיי אלוהים, יוסטמן, שדיים. ולא אחד, היו שם שמונה שדיים, אם לא למטה מזה. כך והיה גם למטה מזה, מה שקרוי בז'רגון הרפואי בשם אברי-הרביה. זאת אומרת, קצת היה קשה לראות אותם משורה 14, אבל הייתי סמוך ובטוח שהם ישנם במקום הקבוע, לפחות כך היה כתוב בתוכניה. אגב, מי שברא את אותם אברים במקום מוצנע כל-כך - ראוי לו שישב ראש בצנזורה. גם אברי הגברים היו רפויים מאוד, דבר שאילץ את שוחרות ההצגה לשלשל מטבע של 10 פני, כדי לחלץ את המשקפות הקטנות שעל מיסעד הכיסא שלהן, ולהצטרף לאחיהן הזכרים, שכבר היו שקועים בהן.

במבט על נראה האולם כמו כנס מצביאים לפני יום הנצחון.

מאות משקפות נעות למינה ושמאלה, מטה ושוב מטה, בגלים.  
מנסות לצוד בדל ערווה, איזו בושת מדולדלת שיער, איזה  
מבושון סימלי, אפילו קורקבן - העיקר שיהיה משהו לספר  
בבית.

ואז, אחרי כשלוש דקות רצופות של אימוץ עיניים וניסיון  
להדביק לצלליות הכהות בשיפולי הצורת משמעות אירוטית -  
התחיל הקהל גם להקשיב לנאמר על הבימה.  
ובאמת, הדברים היו נחמדים מאוד, אפילו מהנים.  
מערכונים עליזים ושירים מלאי-הומור. השחקנים והשחקניות  
נעו בחופשיות מרובה, עד שהייתי נאלץ להזכיר לעצמי מדי  
כמה דקות, שמדובר פה בעירום מלא.

"טכסטים מתוחכמים אתה יכול לשמוע במולייר, " הייתי נרזף  
בעצמי ומנסה להגיר מעט ריר לחיזוק הטיעון. "אתה באת  
לראות עירום - עירום כן - אז נא לא לאבד ולו שעה  
אחת. "והמשקפת היתה נכנסת להילוך רביעי וברגע מסויים  
הייתי קולט אפילו איזה בליטונת בלתי מזוהה את תלתל  
מתפרע - ורווח לי. אפשר לשוב להצגה.

כמו שאמרתי, אדון יוסטמן, באמת הצגה נחמדה, אפילו  
מצחיקה. עוסקת כמובן בהיבטים המשעשעים של הסכס האנושי.  
אבל איפה היא ואיפה סכס. החוט המשולש נראה מרובע לחלוטין.  
הרבה גירוי לא יצא מהעסק. אפילו בערות הנגב הזימה  
מרובה יותר. ומי שיצא וחצי תאוותו בידו, יצא ברווח גדול.  
אחרי כרבע שעה שבו המשקפות לבסיסן שבמיסעד הכיסא, הקהל  
צחק והריע לכל הנאמר ומתרחש על הבימה כאילו היה כל הצוות  
חמוש במכנסיים.

תאמין לי אדון יוסטמן. כל ניסיון לקשור בין 'הו כלכטה'  
לסכס, ידמה לניסיון לקשור בינך ובין המאה ה-20.



מסביבך חוגגת הפורנוגרפיה, חיפה האדומה הופכת כחולה.  
ימי שישי מוצפים במופעי זוגות, הוויברטור הוא החמצץ של  
המדינה ואתה מתעקש על 'הו, כלכטה'. בעולם משתולל האיידס  
ואתה מזהיר משחפת.

לסיכום אדון יוסטמן, לא כל מה שמגרה את מר מרקוביץ  
גם מגרה את הנוער. מרקוביץ עשוי גם לפסול את הגבינה  
הצהובה, משום שיש בה חורים (אתה יודע מה עושים חורים  
לנער בגיל ההתבגרות?).

נשבע לך, אדוני, מי שיבוא להתגרות ב'הו כלכטה' ייצא  
באמצע ויילך לקולנוע 'מרכז'. חוץ, אולי, מאנשי הצנזורה.  
הם יישארו שם גם להצגה שניה.  
אותם זה אולי מגרה.

לנחה וישואל  
עם זישואי  
ציפי ואברהם  
פזל פזל

# ראיון עם מירה וחיים מעין

חצי שנה חלפה מאז שמירה וחיים הגיעו לכפר-מנחם. על הקליטה בקבוץ עם ההשוואה למה שהיה בחוץ. על הסיבות שבגללן באו, עם הציפיות ועם האכזבות, ועם המחשבות, גם הביקורת! על אורחות חיינו. עם כל אלו בראיון עם מירה וחיים.

אומרים שלהקלט בקיבוץ זה עניין קשה.  
איך זה אצלכם

חיים מפריד בין שתי תקופות. "בתקופה הראשונה שהיית כאן (לפני שיצאתי לעבודה בחוץ) היה קשה, כמו התחלה... להכיר אנשים, להשתלב בחברה ויותר מזה - לשלב את הילדים. ובכל זאת העובדה שהיינו ביחד, כל המשפחה, הקלה מאוד. בתקופה השנייה, מאז שיצאתי לעבוד בחוץ, היא יותר קשה. מירה נשארה לבד, והיא צריכה להתמודד עם הקשיים לבד".

מירה שמה את עיקר המשקל בנושא החינוך והילדים. "זוהי הבעיה! קודם כל הילדים ואחר-כך אנחנו". בתחומים האחרים לא היו קשיים מיוחדים. בעבודה קיבלתי תשומת לב והענות לעובדה שאני עובדת במקצוע שלי (מ"מית) יש בסך הכל הרבה יתרונות. קל יותר להקלט כשעוסקים במה שיודעים ואוהבים. (נכון שיש גם חסרון בכך שמכירים אנשים דרך הבעיות!) גם מבחינה חברתית אנחנו לא מרגישים בעיה מיוחדת. הרגשנו מההתחלה שאנחנו יכולים להסתדר, להתמצא ולהרגיש בבית. אולי גם בגלל ששגרת החיים בקבוץ היתה מוכרת לנו מהעבר. (למירה ולחיים יש עבר תנועתי, כבוגרי תנועת השוב"צ הם יצאו לקבוצים סער וברעם - לא ביחד, לאחר סיום השירות הצבאי הם עזבו - ולא הגשימו... אבל אולי עכשיו - בסיבוב שני).

אבל בחינוך, היו ויש קשיים ובעיות. הקליטה של ענבל  
(ב"חי-בר") היתה די מסודרת וחלקה, אבל אצל עידו  
(ב"תפוז") לא הושקעה מספיק מחשבה והקליטה שלו נעשתה  
עם הרבה "חריקות".

ויש גם עניין הלינה, הלינה בבתי הילדים. ידענו שזה  
יהיה קשה אבל לא ידענו עד כמה. לענבל היה יותר קל  
להסתגל, היא בעצם לא זוכרת משהו אחר. אבל לעידו קשה  
מאד, הוא משווה כל הזמן עם "פעם" שהוא ישן בבית.  
הוא רואה בבית ההורים את - הבית שלו, ויש לנו הרבה  
צלולי טלפון בלילות.

כמי שאינם בני המקום, שבאו מבחוץ. איך  
נראה בעיניכם הקבוצ'?

מירה נדרשת מייד, עוד פעם, לעניין החינוך. -  
"הכי חשוב בראש וראשונה, חינוך הילדים. תמיד אומרים  
שהחינוך הוא הכי... שהילדים הם במקום הראשון, הכל  
מסתובב סביבם. אז באיזה שהוא מקום התאכזבנו.  
הקבוצות הקטנות והסגורות, לא נראה לי שהן מועילות,  
דווקא בעיר יש לדעתי יותר גירויים, יותר אפשרויות  
להתפתחות רב-צדדית.  
הקבוצה הקטנה יוצרת לחץ חברתי שהוא לא כל כך בריא.  
ואם מוסיפים לכך את הלינה המשותפת המאריכה מאד את  
משך השהות ביחד הרי שהתוצאה היא - מערכת סגורה  
ולחוצה מדי, עם חיכוך יתר.  
הקיבוץ צריך לפתוח את עצמו גם לטובת עצמו ולטובת  
ילדיו וגם כדי שיכירו באיכויות שלו.  
חיים גם הוא נשאר בספירה של החינוך; כשאתה מסתובב  
בין בתי הילדים אתה מגלה בתים באיכות חיים נמוכה.

גגות דולפים, בלא מים חמים, קירות סדוקים.  
אם הילדים הם כל כך חשובים, במקום הראשון, אז צריך  
גם לראות את זה בסדר העדיפויות, לפני רחבת חדר האוכל  
למשל.

אני מרגיש שיש חוסר מוטיבציה ואפילו חוסר אונים או  
אדישות לגבי מה שקורה בבתי הילדים. השגות שיש  
להורים לגבי דרך הטיפול בילדים נשארות בבטן ולא  
יוצאות החוצה, וכמובן לא מטופלות.

ומירה מוסיפה: ההורים צריכים להיות גורם יותר  
משמעותי בחינוך. מעורבות ההורים פירושה שההורים יהיו  
שותפים גם בקבלת ההחלטות.

"אבל... מוסיף חיים, בסופו של דבר המצב הוא לא כל-כך  
נורא וישנם גם היתרונות; אורח החיים המיוחד, וקצב  
החיים בקיבוץ - משפיעים בחיוב גם על החינוך" ומירה  
מצטרפת "המצב הבסיסי של המצאות בחיק הטבע, החופש  
והשחרור בלא מגבלות של תחבורה ואלימות מקנה בטחון  
רב ושקט שלא הכרנו.

האם יש לכם זיקה לערכים, לסוציאליזם למשל ?

מירה ממחרת להשיב; "לזה חיים אחראי".

חיים לא בורח מהמערכה... "קשה לענות על רגל אחת,  
זה שייך לשאלה יותר כללית - למה אנחנו פה?!

אנחנו חונכנו על ערכי השוה"צ, על השוויוניות, אנחנו  
מרגישים שהעדר המעמדות בחברה, בלא קשר למקצוע ולהשכלה  
מאפשר להגיע למכנה משותף בין האנשים שהם כל-כך שונים  
זה מזה, אפשר לומר שזוהי האיכות והיחוד של הקיבוץ.  
בקיבוץ ניתן להגיע לאיכות הזו יותר טוב מבכל מקום  
אחר.

מהן הסיבות שבגללן באתם לקיבוץ

מירה: הבסיס להחלטה הוא בהחלט ערכי, הנוחיות הכלכלית לגבינו לא תופסת! אנחנו ויתרנו על הישגים חומריים, ועל רמת חיים. הויתור החומרי הוא לא הכי קשה, מה שיותר קשה זה הויתור על העצמאות. מימוש הרצונות וההחלטות האישיות תלוי תמיד בעוד אנשים. יש צורך לערב אנשים נוספים, לעתים כאלה שאני לא מעריצה שלהם... כאן מצטרף גם חיים "מה שהפסדנו זה את היכולת להחליט על מה מותרים ולמען מה. על קביעת סדר עדיפויות ובחירת הדברים היותר חשובים".  
ומירה מוסיפה "שלמישהו בוער משהו... לימודים וכו' אז מצננים אותו, לא עכשיו, יש מכסה, אי-אפשר, תחכה! הויתור הזה הוא מאד קשה.

מהי הרגשתכם בקבוץ, מהו המאזן נכון לעכשיו

מירה: לא רע לנו, חוץ מפעם אחת שחיים רצה לברוח לאחר השכבה טראומטית, בסך הכל אנחנו חיים בשלום עם הקיבוץ. מהר מאד הרגשנו נוח וחופשי, לא עברנו תקופה ארוכה של בושה וחוסר נוחות.

חיים: מרגישים שאנחנו רצויים, אפילו מאד! ויחד עם זאת עדיין לא מצאנו את המעגל החברתי הקרוב. (מירה בקריאת ביניים: "גם לא כל-כך חיפשנו")

מירה: לי אין אכזבות בנושא הזה, גם אנחנו בסך הכל יושבי בית, ומעדיפים את המסגרת המשפחתית. ובכל זאת מוסיף חיים, יש בעיה, יש הרגשה שהאנשים חיים במסגרות משפחתיות סגורות ואין מספיק פתיחות.

מה אתם מצפינו ששתנה

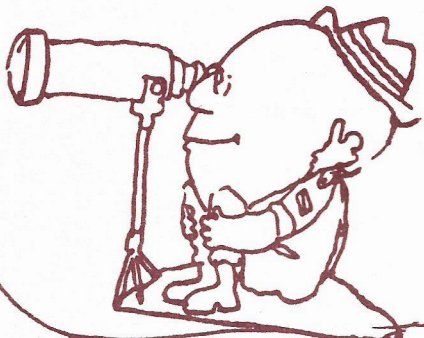
מירה: בראש וראשונה, הדבר הראשון - לינה משפחתית.  
דבר שני - מעבר לבית ספר אזורי. בית הספר (היסודי)  
הוא קטן מדי, החינוך הוא עצום, המורים הם לעתים  
קרובות הורים או קרובי משפחה של הילדים, המחנכים  
לעתים מסוכסכים עם ההורים, והילדים מכירים יותר מדי  
אחד את השני ולא נותנים צ'אנס למי שלא מקובל.

חיים: שתהיה ועדת תרבות! אני מאוכזב ממידת העזרה  
והשיתוף בין החברים, צריך להיות קשור לחבר טוב, כדי  
שיידע מתי אתה לחוץ בבעיות ויחלץ לעזרה. אם איך לך  
חברים כאלה, טובים טובים אז גם שיש לך בעיה ואתה  
זקוק לכתף, לא תמצא אותה.  
חשוב שתדגיש אומרת מירה שדווקא מהאוכלוסיה המבוגרת  
אנחנו מרגישים יחס אוהד ורצון אמיתי לקליטה.

מה התוכניות שלכם?

חיים: עדיין לא יודעים מה יהיה בעתיד.  
מירה: אנחנו באמת לא יודעים, לא החלטנו עדיין שאנחנו  
רוצים, שאנחנו בטוחים שאנחנו בטוחים שאנחנו רוצים לחיות  
בקבוץ, אנחנו צריכים עוד זמן.

חיים: אנחנו רוצים להיות שלמים עם ההחלטה, לא לקבל  
החלטה זריזה ואח"כ בהזדמנות הראשונה שקצת רע - לנטוש.  
בעינינו זו החלטה חשובה, ויש בה משום התחייבו ואנחנו  
צריכים לעשות אותה באחריות.



רמשפט אחרון

חיים: יהיה טוב!

מירה: באופן כללי, מרגישים כאן טוב. הביקורת היא לא כדי לרדת על מישהו אלא באמת מתוך איכפתיות, הדברים חשובים לנו.

חיים: אנחנו מרגישים שזה הבית, כאן אנחנו חיים, ולמרות שאנחנו "רק" נקלטים, יש לנו לדעתנו זכות להביע דעות וגם... ביקורת.

ראיין אביהו

אִמְלַל גֹּאֵב  
רֵהוּן עֵלֵז אַאֵסְנֵת וּדְוִיִּם  
נֶכֶז לֵאנִירָה אַאֵהֲרָהִם  
עֵינִן: אֵהֵינָה לִוְאֵהֶק

# הדיים בעקבות הראיון עם בנות "עומר"

לאחר קריאה חוזרת ונשנית של הראיון עם בנות עומר בעלוז האחרון, החלטתי שברצוני לכתוב כמה מילים.

סביר להניח, שלא אהיה היחיד שיהיו לו תגובות בעקבות הכתבה (ביך אם תומכות או מסתייגות), אבל אנסה בכמה מלים לתמצת את מחשבותי ולהעלותם על הנייר, בכך להקהות משהו את הטעם ה"מריר" שהיא השאירה לי בפה.

כאחד שהשתחרר פחות או יותר עם הבנות (בהבדל של חודש) ועבר תקופה די דומה של השתלבות במסגרת קבוצתית בגן, חברת-הילדים, מוסד חינוכי, צבא (אני עשיתי גם י"ג) ועכשיו כניסה וטעימה ראשונית של חיי קיבוץ. אני רוצה קצת להתייחס לנקודות שהועלו, אבל מזווית קצת שונה.

בנקודה אחת אני מסכים עם הבנות: המצב עכשיו הוא לא לרוחי, הוא רחוק מלהיות טוב. פתאום אנחנו עוברים ממסגרת ברורה, מוגדרת ומחייבת, מסגרת שהדרך בה היתה מובנת וחד-כיוונית, למסגרת של בחירה אישית של המונח חופש, מסגרת שבה כל אחד ואחת ניצבים בפני הדילמה היום-יומית של "איך אני רוצה לחיות את חיי", "האם קיבוץ או לא", "מה האפשרויות העומדות בפניי" וכו' וכו'.

בתוך כל המכלול הסבוך הזה, של הבעיות שמציקות לנו (ואני אישית מנסה לפחות להתמודד עם אותן בעיות), נשאלת השאלה הבסיסית ביותר: האם אנחנו רוצים לשנות את המצב, אכפת לנו ממה שקורה ואנחנו מנסים לאט לאט לשנות את המציאות הקיימת (ואפילו אם זה בא לפעמים תוך ויתור על רצונות ומאווים אישיים), או שאנחנו יושבים כהרגלנו



ברגליים משולבות, מקטרים לכל העולם, ורוצים ש"מישהו"  
ישנה את המצב וש"החברה יהיו יותר פתוחים".  
יכול להיות שהטון שבו אני כותב דברים אלו נשמע קצת  
חריף וביקורתי מדי. יכול להיות. זאת היא בכל מקרה,  
דעתי האישית, בלי שום כוונה לפגוע בכך, ואני מוכן לשוחח  
איתך שלא על דפי הנייר בכל הזדמנות שהיא.

ונקודה אחרת, אבל באותו הקשר. בשבת האחרונה היתה שיחת  
צעירים בנושא גרעין "כפרי". נושא השיחה כרגע הוא לא  
חשוב. מה שחשוב הוא אולי שמסתמנים ניצנים ראשונים  
של תהליך התעוררות מסויים בקרב צעירי הקיבוץ, תהליך  
שמראה על רצון משותף של הצעירים לשבת ולדבר על דברים  
שמציקים לנו בהווה. היומית, מתוך מגמה לדבר, להעלות  
שאלות ובסופו של דבר גם להגיע לפתרונות משותפים.

ואתן, שאמתן דברים די חריפים על הקיבוץ, ועל  
הצעירים בו, והתלוננתן על חוסר פתיחות, אי הבנת צרכים  
אישיים, ועל אי יכולת ליצור קשר משמעותי אפילו לא  
באתן לשיחה שעיקרה היה יצירת קשר מחודש עם גרעין  
"כפרי". אבל אני חוזר ואומר - נושא השיחה פה הוא לא  
רלוונטי. מה שחשוב ואותו אני מנסה להדגיש, הוא הנקודה  
של חוסר מעורבות, של חוסר אכפתיות להיות שותפים לתהליכי  
בחירה והכרעה, ובמקום זה רק ישיבה מן הצד, ציפייה לטוב  
יותר וש"המצב ישתפר" כדבר מובן מאליו (ותסלח לי שחר,  
שכן היתה בשיחה).

איך לי שום דבר אליכן בהתייחסות לגבי שנת חופש. דבר  
לגיטימי בהחלט הוא הרצון של בן קיבוץ שעבר את המסלול  
המקובל לצאת קצת מהחממה, שבה הוא גדל והתפתח ולחפש  
כיווני מחשבה וחיים אחרים.

החברה הקיבוצית היא חברה סגורה ביותר, ולכן תהליך  
הקליטה בה הוא בדרך כלל ארוך ולפעמים אפילו אכזרי.  
הדרך רצופה קשים, מאבקים והסתגלויות, והפתרונות הם  
לפעמים קשים ומתישים ביותר.

אבל, חושב אני שההתמודדות האמיתית של בן קיבוץ עם ערכי  
החיים והדרך הקיבוצית היא הצבת שאלות ונסיון למצוא  
פתרונות אישיים לבעיות שמציקות לו ולחברה שבה הוא חי,  
ומשקל נכבד יש לשנה הראשונה בקיבוץ. לדעתי, השנה  
הזו יכולה להיות משמעותית אך ורק אם בן הקיבוץ יהיה  
מעורב בחיי הקיבוץ, במקום העבודה, ישתלב בפעילויות הצעירים  
(וכמובן גם יפנה לאפיקים אישיים), ולא יהיה צופה  
פאסיבי מן הצד, שמשמץ פעם אחר פעם את עקרונות הקיבוץ  
ה"אנרכוניסטיים" ומצפה שמישהו יזיז הרים למענו.

וכאן אני רוצה לענות לעדי, נכון שלדור הראשון של מייסדי  
הקיבוץ היו יעדים ברורים ומוגדרים, ולכן דרכם אולי היתה  
יותר קלה ומובנה (ואני לא ממעיט חס וחלילה מעוצמת  
הרעיון הנפלא שהם יצרו ובנו, הנקרא קיבוץ). הדור שלנו  
(השלישי) חונך על ערכים שהיו ברורים ונהירים לדור הראשון,  
ושיכול להיות שבתוך התהליך המתמשך של "שטיפת מוח"  
הם פשטו את הרגל" ולכן, אני חושב שיש הצדקה מסויימת  
ל"מרוד במוסכמות" אבל, ופה אני מגיע לפואנטה, אני חושב  
שאסור להתייחס ולהרים ידיים. אסור להתחמק ולברוח  
מהמציאות הקיימת. חייבים לחפש כיוונים אחרים, ולנסות  
ולהאבק על מה שבאמת חשוב לנו. אחרת, אני חושש שכל  
הרעיון הקיבוצי יהיה מושג שבמשך הזמן ירד לטימיון.

ולסיום, אני יודע שדברים אלו יש בהם נימה  
"אידאליסטית", וקרוב לוודאי שיקוממו אתכן ורבים אחרים.  
אבל, כתבתי זאת מתוך מצוקה אישית, כשהמטרה העיקרית  
היא להראות כיוון מחשבה קצת אחר.

אשמח לקבל תגובות

ירון שור.

לשולמית, קלוץ והמשפחה  
לעמוס, מידה והמשפחה  
לכולם, לכולם

מאזל-לאוב  
עם ניסואי

ענדנה ובזעז

על טקס הלוויה ואזכרה  
הרהורים בקול רם.

השכול והמרות על כל צורותיו, בחטף פתאומי ופטירה בשיבה טובה, הנם חלק מהווית חיי הקהילה שלנו. לכל עם וקהילת אנשים דרכי קבורה והלוויה משלהם, שהתגבשו בדרך כלל תוך תקופה ממושכת. מאז הייתי בו. אבלות (כבר בפעם השניה) מטרידות אותי התלבטויות וברצוני לשתף את הקיבוץ בהם ואשמח לקבל תגובות והצעות.

אנחנו נוהגים לקרא בהלוויה דברי פרדה של בני המשפחה, קוים לדמותו, דרך חייו ופעלו של הנפטר ותנחומים לאבלים. לפי עצות חברים ואורחים רבים, צורה זו היא מכובדת ומקובלת על דעת הרוב. אך היות והמרות לרוב מפתיע ובין מועד הפטירה להלוויה נותר מעט מאד זמן, קשה להכין כתבה לקריאה בהלוויה. אני נבוך ומופתע כל פעם מחדש להתקל בסרובים ותגובות שונות ומשונות בנסיוני למצא חבר מתאים שיכתב דבר מה לזכרו של הנפטר. התרוצצות זו נראית לי מיותרת ואילו היה לנו תאור קצר ומטצה של תולדות חיים מכל חבר בארכיון, אפשר היה לפתור גם בעיה זו. תגובה שיותר ויותר מקובלת היום היא: "לכשזה יקרה לי לא תצטרכו לטרוח, אצווה שלא יאמרו על קברי דברי הספד כלל". זאת לדעתי דעה אנוכית ובריחה ממעורבות בחיי הקהילה. מאוד מביך ולא נעים לעמוד על יד קבר בדומיה מוחלטת. נכון למי שכבר טמון באדמה אין זה משנה כלל מה אומרים, אך הנשארים וכל הקהילה זכאים לשמוע דברי הספד.

אין צורך רק להלל או חלילה, לשקר. יהיה זה מכובד ואמיתי אם יקראו את קצור תולדות חייו ופעלו של הנפטר.

אני בא להציע כאן, שכל חבר ינסה לכתוב זכרונות  
וספור קורות חייו. אפשר לשקול גם מבצע של הקלטה  
בקלטות, אולי בעזרת גיוס מספר חברים ולעבור מחבר לחבר  
(ידוע לי שדבר כזה נעשה גם בקיבוצים אחרים), ולהפקידם  
בארכיון. זה מבצע שחשיבותו הרבה מעבר לצרכי ימי אבל.  
זה יביא לתעוד חיינו גם לדורות הבאים ורצוי לדעתי  
לעשות זאת.

שינוי נוסף, שערכנו לאחרונה בסדר הטקסים, הוא הקדמת  
גילוי המצבה. במקום תלולית עפר שתתנשא בבית הקברות  
שנה שלמה, מוצבת המצבה כעבור שלושים יום. נדמה לי שזה  
לרצון רב הנוגעים בדבר. אלא שבמצב הנוכחי החדש, נוצרה  
כפילות טקסית. פעם היינו מתכנסים לאזכרה במועדון ביום  
השלושים ועולים לבית הקברות לגילוי המצבה כעבור שנה.  
אני מציע שהיום נותר על התכנסות לאזכרה במועדון ביום  
ה"שלושים" ונסתפק בקטעי קריאה מתאימים על הקבר בעת  
גילוי המצבה, וכך נעלה לטקס קצר נוסף ביום השנה הראשון.

יוחנן נ.



4.3.86

# מחויבות

שחר גלילה סיים את שירותו הצבאי בתור רס"פ מצטיין של הנח"ל. ברוך בואך, שחר, אל הבית ואל תגבור שורות הח"ץ!

\*

ביום חמישי, ה-20 בפברואר - כבכל שנה בעונה זו - הפך צוות השלחינאים שלנו לצוות אירוח מעולה למאות מעמיתיהם. אלה התקבצו בכפר מנחם, בבית הבנים, ליום העיון המסורתי לזכר האחים בן חורין. ההר-צאות המקצועיות על כותנה וגידולה עמדו על רמה גבוהה ובוודאי יסייעו לקידום העובדים ושיפור הביצועים.

בשם כפר מנחם בירך אסא והוא אמר, בין השאר: ...עברו הרבה שנים מאז נפילתם של האחים במלחמת ששת הימים. בשדות הכותנה ודאי מהלכים צעירים אשר לא זכו להכיר את יוחנן ועמרם, להם אני רוצה לספר שעם נפילתם פער בקרבנו חלל עמוק ומכאיב... בהפעלה התרבותית של משכן מפואר זה אנו מנסים להנציח את בנינו שאינם עוד...

\*

"שטיח הוועידה" המפואר במצא בריא ושלים - הוא תלוי על קיר האכסדרה (פואיזי בלעז) התחתונה בבית הבנים, לנוי ולתפארת.

\*

הבחרות בשחת הקיבוץ האחרונה מעוררות הרגשה טובה שהעניינים זזים, שיש מי שלוקח אחריות, פועל ומפעיל.

חברים התלוננו על הליכים לא-דמוקרטיים בקביעת סדרני רכב: הם התחילו לפעול עוד בטרם קיבלו גושפנקה רשמית, פורמלית מאת השיחה. נדמה לי כי מותר במקרה זה לומר: תחי האי-דמו-קרטיה הזאת! קרבו נא חברים כאלה, שיתלבשו על קטעי עשיה, על תכנון וארגון וביצוע, גם מבלי לבקש רוב מסיבי בספירת פתקי ההצבעה! ואם מחר יקום רכז תרבות, למשל, חברי מערכת לעלוך (ליד העורך) ואחרים, ויפגינו פעילות בשטח, בכל השטחים - ברכת הקיבוץ טוב-טחת להם.

\*

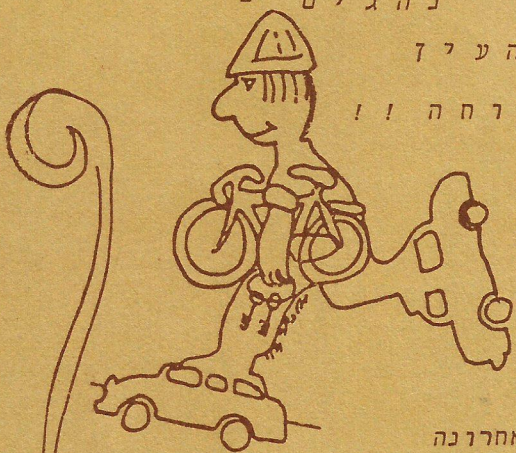
כולנו נדנו בראשנו למקרא הידיעה, כי מפ"ם אינה יכולה להסתפק במזכירי בת 120 חברים והגדילה אותה לכדי 190 איש ואישה. אך אולי זו דווקא המצאה שכדאי לחקורה: תארו לכם שגם אנחנו נבחר 200 מחברינו למזכירות, על פי התקנון חובה היא על כל חברי המזכירות להשתתף בשחת הקיבוץ - והנה הבאנו גאולה שלמה לשחתנו החולה באנמיה מתקדמת זה שנים רבות. הבנת את זה, שטקר?

\*

נהגים -

העיר

פקרחה !!



לאחרונה

נתקלנו לעיתים

קרובות למדי בחוליות מש-  
טרת התנועה גם במה שראינו  
עד כה כ"תחום המושב שלנו":  
בצומת שערי אברהם ואפילו  
ליד המשחטה .

יש לשמור על כל חוקי התעבורה,  
לרבות מספר האנשים ברכב, מהי-  
רות, חגורת בטחון, נשיאת  
רשיון אפילו בקשר-כביש קצר  
ותמים ! ראו הוזהרתם !

\*

דלת-השראה היתה התכנית  
האחרונה של "הגשה עצמית",  
אך החיה אותה רכז משקנו,  
אשר תבע ממוסדות הכלכלה של  
הקבה"א לא להסתפק בקבלת הח-  
לטות אלא גם להנחות את הקיבו-  
צים כיצד ליישם אותן, מבלי  
לפגוע גם במירקם החברתי .

בכך באה על סיומה תקופת "יוגלי"  
כי השם שבו הופיע ככוכב עליון  
יפה ומשכנע - יחיעם יוגב -  
בוודאי כבר לא ניתן לשינוי  
מעטה ועד עולם .

לא רק לחמניות !

פעולות תרבות עשירות מת-  
קיימות מדי שבוע ב"מועדון  
גיל הזהב", לרבות כמה סיו-  
רים וטיולים בסביבה . נושאי  
המועדון רבים ומגוונים; קהל  
רב במיוחד משך אחד מראשי  
הג"א שסיפר - בליורי סרט  
מתק - על מיבצע ההצלה וה-  
חילוץ של משלחת צה"ל במקסיקו  
סיטי, אחרי הרעש הגדול .

\*

בליל שבת באו חברים רבים  
להאזין לדבריו של ידידנו  
יעקב גורודצקי .  
הוא סיפר (באנגלית טובה  
ובתרגומו של ישראל כרמוך,  
מארחו) על תלאותיהם של הצי-  
ונים בברית המועצות, אך גם  
קבל על התבוללות רבתי  
המאימת על קיום עמנו שם .  
משפחת גורודצקי נהנו הנאה  
מרובה מן ה"נופש" שלהם  
בסופשבוע שלם בכפר מנחם .

\*

רבים נהרו, בשבת האחרונה,  
אל משכן הקרמיקה הדקורטיבית,  
שם הציג משה סעיד י  
בגאווה בלתי-מוסתרת את אריחי  
הקיר הקרמי החדש, שחור על  
גבי אדום לוהט . הקיר הוא  
מעשה ידי חברינו, על פי  
יצירתו רבת-ההשראה של האמן  
הוותיק טסה קסטל . יופי של  
קיר, יופי של עבודה -  
והיא תתנוסס לתפארת דורות  
בבניין "וסקו 2000" בכניסה  
לרמת גן .

\*

אקט אולם - יוגב

